

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רמח

ערב שבת קודש
פרשת חוקת
ט בתמוז התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' בתמוז ה'תשע"ח - ט"ז בתמוז ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בתמוז	הלכות מכירה פרק יט-כא.	הלי איסורי ביאה פרק י.	מליית רנג.
ש"ק	י' בתמוז	פרק כב-כד.	פרק יא.	מליית רנג.
א'	י"א בתמוז	פרק כה-כז.	פרק יב.	מליית רנב.
ב'	י"ב בתמוז	פרק כח-ל.	פרק יג.	מליית רנב.
ג'	י"ג בתמוז	הלכות זכיה ומתנה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יד.	מ"ע רמה.
ד'	י"ד בתמוז	פרק ד-ו.	פרק טו.	מ"ע רמה.
ה'	ט"ו בתמוז	פרק ז-ט.	פרק טז.	מ"ע רמה.
ו'	ט"ז בתמוז	פרק י-יב.	פרק יז.	מ"ע רמה.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר** 120 ד' לפני הזריחה	עלות השחר** 72 ד' לפני הזריחה	זמן ציטית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש סוף	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
ו', ט' בתמוז	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.18	7.49.9	8.18
ש"ק, י' בתמוז	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.18	7.50.1	8.18
א', י"א בתמוז	2.57	4.08	4.36	5.43	9.07	12.43	1.19	7.50.2	8.18
ב', י"ב בתמוז	2.58	4.08	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.4	8.18
ג', י"ג בתמוז	2.58	4.09	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.5	8.18
ד', י"ד בתמוז	2.59	4.09	4.37	5.44	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
ה', ט"ו בתמוז	2.59	4.09	4.37	5.45	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
ו', ט"ז בתמוז	3.00	4.10	4.37	5.45	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
חוקת	7:13	8:31	7:28	8:33	7:21	8:35	7:29	8:32
בלק	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:32

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474-ISSN 0793

ייסוריו של נשיא בישראל הם 'חוקה'

מלבד יחידי סגולה, אצל רוב בני ישראל 'חוקה' הוא עניין שלמעלה מהשכל • אי־אפשר להסביר ל'פשוט שבפשוטים' כיצד ייתכנו צער, סבל וייסורים אצל צדיק ונשיא ישראל! • חוקה היא עבודה שלמעלה מטעם ודעת, אך אין משמעותה עבודה בעל־כורחו של האדם, ולא מונעת ממנו לעבוד את ה' מתוך שמחה וטוב לבב • 'יהודי פשוט' מבין מעצמו שאין בכוחו להבין את הקב"ה בשכלו, ואין לו צורך ב'חוקה'! •
משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ודעת, "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"², "גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה"³.
מצינו אמנם יחידי סגולה שאצלם באו ענינים של "חוקה" באופן של הבנה והשגה - כדברי חז"ל⁴: "אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי, אמרתי⁵ אחכמה והיא רחוקה ממני", דמזה מובן, ששאר עניני "חוקים" (מלבד פרה אדומה) באו אצלו באופן של הבנה והשגה. ולא עוד, אלא אפילו בנוגע לפרה אדמה - "אל הקב"ה למשה לך אני מגלה טעם פרה, אבל לאחר חוקה"⁶; אבל אעפ"כ, אצל רוב בני ישראל הרי זה ענין שלמעלה מהשכל, "גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה".
ובזה מודגש הקשר עם ענין המאסר והגאולה - שהרי כללות היה באופן ד"גזירה היא מלפני":
מצד טעם ודעת - אין מקום כלל לענין המאסר,

א. בפרשת חוקת - ישנם ריבוי עניינים. אמנם, לכל לראש יש לבאר את ההוראה שלמדים מתוכן כללות הפרשה, כפי שבא לידי ביטוי בשם הפרשה - "חוקת".

ובפרט ע"פ האמור שהגאולה די"ב תמוז היא עבור כאו"א מישראל, גם יהודי אשר בשם ישראל יכונה, ובמילא, יש למצוא הוראה המובנת ושייכת גם אליו, ומכיוון שעדיין אינו שייך ללימוד הוראה מפרטי הענינים דפרשת חוקת, יש להתחיל עם ההוראה משמה של הפרשה - דבר שניתן להסביר גם ליהודי "אשר בשם ישראל יכונה".
מובן וגם פשוט שצריכים להכינו ולהכשירו למצב שיהיה ראוי ושייך ללימוד ענינים נעלים יותר, אבל לאידך, אין להמתין עד שיבוא למצב זה, שהרי בינתיים עובר הזמן, ובלשון הידוע:¹ אבידה שאינה חוזרת, ולכן, יש להתחיל תיכף ומיד עם העניינים ששייך אליהם גם במעמדו ומצבו בהווה, ובנדר־דין - לימוד הוראה משם הפרשה, "חוקת", כדלקמן.

ב. הפירוש ד"חוקת" הוא - ענין שלמעלה מטעם

(2) תנחומא פרשתנו ג. שם ח. במדב"ר פרשתנו פי"ט, א. שם ח.

(3) פרש"י ריש פרשתנו, וראה יומא סו, ב. רמב"ם הל' מעילה בסופן.

(4) תנחומא שם ו. במדב"ר שם ג (בסופו).

(5) קהלת ז, כג.

(6) תנחומא שם ח. במדב"ר שם ו.

(1) ראה ספר החיים (לאחי המהר"ל) י, א.

ויש להוסיף בזה ענין שלא שים לב אודותיו: הפירוש הפשוט ד"אין לך רשות להרהר אחריה" הוא – ענין של איסור, כלומר, שמכיון ש"גזירה היא מלפני", לכן, אסור ליהודי להרהר אחריה". אמנם, מלשון הרמב"ם⁸ "רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק, הרשות בידו, ואם רצה כו' (להיפך) הרשות בידו", היינו, שמשמש בלשון "רשות" ביחס

שכן, כיצד יתכן לגרום צער ויסורים גדולים לצדיק ונשיא ישראל, יסורים למטה ויסורים למעלה?!!... ישנו אמנם הביאור דירידה צורך עליה, אבל, לפשוט שבפשוטים "אשר בשם ישראל יכונה" – אי־אפשר להסביר זאת! ולא עוד, אלא גם אצל אלו השייכים להבין ענינים עמוקים של הבנה והסברה – הרי לאחרי כל הביאורים וההסברים בענין דירידה צורך עליה, לא

מצד טעם ודעת – אין מקום כלל לענין המאסר, שכן, כיצד יתכן לגרום צער ויסורים גדולים לצדיק ונשיא ישראל, יסורים למטה ויסורים למעלה?!!...

לענין הבחירה – נמצא, שהפירוש ד"אין לך רשות להרהר אחרי" הוא (לא רק שאסור לו להרהר, כי אם) שאין הדבר תלוי ברצונו ובבחירתו, מכיון שאין זה ביכלתו כלל, אפילו אם ירצה בכך. כלומר: מטבעו של יהודי שכאשר שומע שהקב"ה צווה כך וכך, "חוקה חקתי גזירה גזרתי" – לא יתכן כלל שיהרהר על זה, וכאמור, אין זה ענין התלוי בבחירתו, שכן, לא ניתנה לו אפשרות ויכולת על כך.

ואם רואה בכל זאת שעולים הרהורים במחשבתו כו' – הרי בהכרח לומר שאין זה מצד מציאותו, ולא עוד, אלא שאין זה אפילו מצד נפשו הבהמית, כי אם מצד היצר הרע⁹ שנתלבש בנפשו הבהמית, ובלשון הרמב"ם¹⁰: "יצרו הוא שתקפו", כלומר, ענין של אונס!

וזוהי ההוראה שלמדים מפרשת השבוע שקורין בשבת שלפני ימי הגאולה – שכללות העבודה הקשורה עם ימי הגאולה בהרכבת התורה וחזיון היהדות צריכה להיות באופן של "חוקת", כלומר, עבודה מתוך קבלת־עול ומסירת־נפש, שאז מתבטלים כל עניני מניעות ועיכובים שיכולים להיות מצד המדידות והגבלות דשכל, שכן, בידעו

ניתן לבארו להבין בשכל את כללות ענין המאסר, שכן, לאחרי כל הביאורים עדיין נשאלת השאלה: הייתכן לגרום יסורים גדולים כאלו לצדיק ונשיא ישראל?!!... הרי כאו"א יודע ומבין בעצמו שלא יתכן שיגרום צער ויסורים לאדם האהוב אצלו ביותר?!

אלא ודאי בהכרח לומר שענין זה הוא בבחינת "חוקה", "חוקה חקתי גזירה גזרתי", "גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה".

ג. ביאור הענין וההוראה בעבודת האדם:

הענין ד"חוקת" בעבודה האדם הוא – עבודה שלמעלה מטעם ודעת, קבלת־עול ומסירת־נפש, כלומר, שעושה זאת מפני ציווי הקב"ה – "חוקה חקתי גזירה גזרתי", "גזירה היא מלפני".

ואין הכוונה שעושה זאת בעל־כרחו, כלומר, שמצד השכל יש לו שאלות כו', אלא שבנוגע לפועל מקיים את ציווי הקב"ה – כי אם באופן שאין שום שאלות בדבר, "אין לך רשות להרהר אחריה", שכן, בידעו ש"חוקה חקתי גזירה גזרתי", "גזירה היא מלפני", חוקה וגזירה של הקב"ה, אינו מהרהר כלל, שהרי לא שייך שיבין את שכלו של הקב"ה, ובמילא, אין בכך כל סתירה שיעבוד עבודתו מתוך חיות, שמחה וטוב לבב.

(8) הלכות תשובה רפ"ה.

(9) ראה לקו"ת פרשתנו נו, סע"ג ואילך.

(10) הל' גירושין ספ"ב.

(7) ראה לקו"ד ח"א כט, א.

שאלה כו', ולדוגמה: בידעו שנמצאים בחושך כפול ומכופל דזמן הגלות, ובפרט שאינו זקוק לראי' והוכחה בדבר, שהרי יודע זאת ממעמדו ומצבו האישי שנמצא בדרגה ד"בשם ישראל יכונה", עלולה להתעורר שאלה: כיצד יוכל לעבוד את עבודתו במצב כזה?! - הרי מכיון שעבודתו היא באופן ד"חוקת", "חוקה חקתי גזירה גזרתי", עבודה באופן של קבלת עול ומסירות נפש, אזי

שענין זה הוא חוקה וגזירה של הקב"ה, "חוקה חקתי גזירה גזרתי", "גזירה היא מלפני", הרי בודאי ש"אין לך רשות (בחירה ויכולת) להרהר אחריי", וביחד עם זה, נעשית העבודה מתוך חיות, שמחה וטוב לבב.

ד. והנה, הוראה זו שייכת לכאן כמישראל - גם לפשוט שבפשוטים "אשר בשם ישראל יכונה":

עניין זה שישנו "רבי" - מפורש להדיא בזהר ומדרש הנ"ל, ואם כן כאשר נשאלת השאלה מי הוא, ואין על מי לתלות, הרי המענה הפשוט - ש"הוא הוא"

מתבטלים כל המניעות והעיוכים שיכולים להיות מצד ענין השכל, "אין לך רשות להרהר אחריי".

ה. ויש להוסיף בזה - שלא זו בלבד שההוראה ד"חוקת" שייכת גם ליהודי פשוט שבפשוטים "אשר בשם ישראל יכונה", אלא עוד זאת, שאצלו נקל יותר לפעול את ההוראה ד"חוקת" מאשר אצל "משכיל" שעוסק בהבנה והשגה בתורת החסידות: יהודי שעבודתו היא באופן של הבנה והשגה כו' - קשה יותר לפעול אצלו שיעסוק מתוך קבלת עול ומסירות נפש, מכיון שיש לו "געשמאק" בעבודה זו! בעל-שכל אינו זקוק לענין של קבלת עול כדי לעסוק בענין שכלי, אדרבה: זהו כל חפצו ורצונו! ולא עוד, אלא גם כאשר מדובר אודות ענין של "חוקה", כמו: הציווי ד"פרה אדומה" בפרשתנו, הרי בהיותו "משכיל" שלמד המשך תער"ב - טוען הוא שאינו מבין מדוע נקרא ענין זה בשם "חוקה", בה בשעה שבנוגע לכל פרטי הענינים דמצוה זו [כמו: לקחת פרה אדומה דוקא, עץ ארז ואזוב כו', מים חיים, וכן מה שמטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים] ישנו ביאור והסבר שכלי, ובמילא, טוען הוא, גם השכל מחייב שאין כל אפשרות שענין זה יהיה באופן אחר, וזאת - לא רק בנוגע לשכל דנפש האלקית, אלא יכולים להסביר זאת גם בשכל האנושי, עד לשכל דנפש הבהמית!

כאשר אומרים ליהודי פשוט שבפשוטים שמכיון שהקב"ה צוה לעשות כך וכך, לכן, עליו לעשות כן גם אם אין הדבר מובן בשכלו, "גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריי" - אין כל קושי מיוחד לפעול אצלו ענין זה, שהרי יודע ומבין בפשטות שאין ביכולתו להבין ולהשיג את שכלו של הקב"ה, במכל-שכן וקל-וחומר מזה שאינו יכול להבין ולהשיג את שכלו של חכם גדול, בשר ודם. אמנם הוא יהודי פשוט שבפשוטים "אשר בשם ישראל יכונה". ואינו שייך עדיין ל"לשון הקודש", כי אם ללשון אידיש, לשון הקשור עם לשונות דשבעים אומות העולם [כפי שמבאר אדמו"ר הזקן את החילוק שבין לשון הקודש לשבים לשון דאומות העולם - בתורה-אור פרשת משפטים, ובהדגשה - "משפטים", ולא "חוקת", כלומר, ענין המובן בשכל], אבל לאידך - היא הנותנת: מכיון שמדבר באידיש - הרי באמרו "דער אויבערשטער" (לא כפי שנקרא בלשון הקודש: "המקום", כי אם כפי שנקרא באידיש: "אויבערשטער"), מדגיש בכך את עליונותו של הקב"ה, ומכיון שכן, אין כל פלא בכך ש"אין לך רשות להרהר אחריי" - שהרי לא יתכן ששכלו של בשר ודם יבין את שכלו של הקב"ה! אדרבה: אילו היה ביכולתו להבין את שכלו של הקב"ה - היה זה דבר פלא!...

ולכן, גם כאשר מצד שהשכל יכולה להתעורר

שעבודתו תהי' באופן של קבלת-עול ומסירות-
נפש ("חוקה").

וכמו כן בנוגע לעבודה בשמחה - שאצל
פשוט בפשוטים נקל יותר לפעול שהעבודה
בדרך קבלת-עול ומסירות-נפש ("חוקת") לא תהי'
בסתירה לעבודה בשמחה וטוב לבב, מאשר אצל
"משכיל גדול":

אצל "משכיל גדול" - הענין ד"אין לך רשות
להרהר אחר" הוא בבחינת "חוקה", שהרי כל
ענינו הוא שכל, הבנה והשגה, ומכיון שכן, יש
צורך בהשתדלות מיוחדת כדי לפעול שענין זה
לא יהי' בסתירה לעבודה בשמחה;

משא"כ אצל פשוט שבפשוטים - אין זה בדרך
"חוקה", שהרי מבין בשכלו שלא יתכן שיבין את
שכלו של הקב"ה, כך ש"אין לך רשות (יכולת)
להרהר אחריה", ובמילא, אין כל סתירה לעבודה
בשמחה וטוב לבב.

(קטעים משיחת שבת פרשת חוקת תשמ"ה - בלתי מוגה;
תורת מנחם תשמ"ה - כרך ד' עמ' 2401)

מה-שאינ'כן פשוט שבפשוטים, "אשר בשם
ישראל יכונה" - אין לו בעיה כזו! אצלו - המצווה
דפרה אדומה היא מסוג המצוות ד"חוקים" שאין
עליהם טעם והסבר שכלי, "גזירה היא מלפני אין
לך רשום להרהר אחריה", כפשוטם של כתובים,
ובכלל, בהיותו פשוט שבפשוטים שאינו שייך
כל כך להבנה והשגה בשכל - נקל יותר לפעול
אצלו שעבודתו תהיה באופן ד"חוקת", עבודה
מתוך קבלת-עול ומסירות-נפש.

וכידוע הסיפור¹¹ אודות א' מחסידי אדמו"ר
הצמח-צדק שבהיותו ביחידות התאונן כי אינו
חפץ ללמוד, "עס ווילט זיך ניט לערנען", והשיב
לו אדמו"ר הצמח-צדק, כאשר אין חפצים ללמוד
הרי זה טוב, מכיון שאז שייכת העבודה דאתכפיא,
שכופה את עצמו ללמוד; מה אעשה אני - המשיך
הצמח-צדק - שרצוני ללמוד, שכן, אין זה בדרך
עבודה, כי אם בדרך תענוג. ועל-דרך-זה בעניננו
- שאצל פשוט שבפשוטים נקל יותר לפעול

11 לקו"ד ח"ד תשעה, א.

בה

**מידי ערב נערכות
הכשרות מטבחים
ברחבי הארץ
על ידי פעילי
'מבצע כשרות'**

חסיד חב"ד! אנו זקוקים לך,
בכדי שנוכל לתת מענה
לכל בקשה

**בוא ליטול
חלק פעיל
ב'מבצע
כשרות'!**

חב"ד
כל העל לכל אחד
צעירי
אגודת חב"ד
אגף המבצעים

לפרטים והצטרפות:
053-330-9419 יענקי

"עמדו הכן כולכם!"

מגאולת נשיא הדור באים לגאולה האמיתית והשלימה

כל ענייני גאולה קשורים ושייכים לגאולה האמיתית והשלימה – "כיוון דשם גאולה עלה", ועל-אחת כמה-זכמה בגאולה של נשיא הדור, "שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכול", ונשיא של דור זה, דור האחרון של הגלות, שהוא דור הראשון של הגאולה, ובפרט על-פי דברי נשיא הדור, בעל הגאולה, במכתבו הידוע לחגיגת י"ב תמוז הראשונה:
 "לא אותי בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל ודכלל ישראל – הרי בוודאי שגאולה זו קשורה ושייכת ביותר לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

(מהתועדות שבת קודש פרשת חוקת, ז' בתמוז ה'תש"נ. התועדות תש"נ כרך ג, עמ' 407-408)

גילוי הקשר העצמי בין ישראל לקב"ה

בשעה שהגיעה בשורת הגאולה ביי"ב תמוז, היה חסיד ששר ניגון ברוסית שתוכנו היה "אין עוד מלבדו" ("ניעט ניעט ניקאוואָ קראַמע יעוואָ אַדנאוואָ"), וזה נתפרסם...
 יש לומר הביאור בזה:

כל גלות משתלשל מה"גלות" (העלם) הראשון – שזהו כללות עניין בריאת העולם, שנברא על-ידי ריבוי השתלשלות מדרגה לדרגה וריבוי צמצומים והעלמות כו', עד שנברא עולם מלשון העלם והסתר, ועד יתירה מזה – עולם הזה הגשמי ה"מלא קליפות וסטרא אחרא", ו"כל מעשה עולם הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו", אשר בהם נמצא האור האלוקי בגלות...

וגאולה פירושה, שבועלם [ובפרטיות – בגוף ונפש החיונית] מתגלה האמת, שמציאותו האמיתית הוא רק כלי להאור אלוקי [ולהנשמה] שמחיה אותו, כך שבכל פרט ופרט מהבריאה ניכר "אמיתת המצאו".
 וזהו תוכן "אין עוד מלבדו", שאין שום מציאות בעולם ("אין עוד") "מלבדו", זאת אומרת שבמציאות העולם נרגש איך שכל מציאותו היא ("לא נמצאו אלא מ)אמיתת המצאו", שמציאות העולם גופא היא אלוקות – כפי שיתגלה בשלימות לעתיד לבוא...

ובפשטות – שעל-ידי הגאולה נעשה "נודע גלוי לעין כל" שהעבודה בהרכבת תורה וחיוזוק הדת "מותרת היא על-פי חוקי המדינה", שגם העולם מכיר את האמת דאלוקות ותורה. ועל-דרך זה גם לאחרי הגאולה – נפתחה דרך חדשה בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל קצווי תבל, כולל גם הפצת שבע מצוות בני נח, כהכנה לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה שלימות הגילוי בעולם ד"אין עוד מלבדו".

(מהתועדות ש"פ חוקת ה'תשמ"ח. התועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 562-563)

ישנם ויהיו עוד רבות מופתי

כאשר שואלים יהודי: מה היה המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהיו עוד רבות מופתי, ורבות בלשון התורה פירושו יותר ויותר, עד בלי הגבלה.
 עד תיכף ומיד, הגאולה האמיתית והשלימה, כמו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים – הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות..

(משיחת ש"פ חוקת תנש"א. התועדות תנש"א כרך ג, עמ' 422)

"בטרם אצרך... ידעתיך"

כשאדמו"ר הריי"צ שלח לרבי הגהות • סיפור מדהים על גאונותו של הרבי בילדותו • על שיחותיהם בקודש של הרבי ואביו, הרה"ג המקובל רבי לוי־יצחק נ"ע • שביבים מרתקים בפרסום ראשון, מתוך יומנו של הרה"ת ר' שלום חסקינד ז"ל • ייסוד כפר חב"ד – שינוי גישה? • ברכה שהתממשה אחרי 30 שנה • כשהרבי ביקש מ'אחד התמימים' שיכתוב את הערותיו בקובץ – בשמו המלא

שיחה בבית ההבראה

הרה"ק ר' לוי יצחק נסתלק בכ' אב תש"ד. לאחר ימי ה'שבעה', נסע הרבי לבקר את כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ במוריסטאון, שם שהה בבית הבראה. יש לומר שבקשר לכך השמיע אדמו"ר הריי"צ שיחה ובה סיפר על מנהגים שהיו נהוגים בבית הרב, גם בשייכות לאבלות.

הרבי נשיא דורנו דאג להנציח את הדברים, כפי שמתואר ביומן שלפנינו (מקיץ תש"ד) של הת' שלום חסקינד (אז כבן 17, נלב"ע שושן פורים תשס"ז).

(הרקע לדברים: דברי כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ בה' אלול תש"ד במוריסטון נמסרו להקלדה להרב אברהם פאריז "מהרמ"ש שליט"א... מאת הרב שלמה אהרן קאזארנובסקי עם הוספות ממנו [=הרמ"ש], כל המנהגים של אבלות בבית רבי" – ראה 'ימי מלך' כרך ב' עמ' 837.

המורה לא מצא ידיו ורגליו

ביומנו מכ"ב אלול תש"ד כותב: "אבי סיפר אודות הרמ"ש שליט"א שפעם כשהי' בן אחד־עשרה שנה ולמד יורה־דעה עם מלמד והיה לו תפיסה טובה ובאיזה רגעים גמר כל הדף יורה דעה עם הש"ך וכל המפרשים ומורו לא

מצא ידיו ורגליו בהסוגיא. [בדרך אגב: כשאחד הבחורים סיפר לרבי על לימודיו לצורך קבלת סמיכה – גמרא חולין ויורה־דעה הורה לו הרבי ללמוד את הפתיחות של ה'פרי מגדים' ביורה־דעה, הלכות מליחה, בשר וחלב ותערובות ("כפר חב"ד").]

ובחזרה ליומן:

"ועוד סיפר אודות הרב ר' לוי יצחק ע"ה [=אביו של הרמ"ש], שהיו יכולים לישב עמו כל הלילה ולשוח עמו והי' אומר כל דבר ע"פ קבלה. למשל אמר מדוע הי' לאדמו"ר הזקן אף ארוך ומדוע הי' שמו שניאור זלמן, ועוד הכל ע"פ קבלה ובנעימות".

בכ"ב באלול תש"ד שוחח הת' שלום מענדל שיח' סימפסאן יבדלח"א, עם חברו שלום חסקינד, "אודות מה שיש להרמ"ש שליט"א הרבה כתבים מכ"ק אדמו"ר שליט"א [=מוהריי"צ]. ברובא פשוט הי' לוקח מכ"ק אד"ש ומעתיק אותם, אבל עכשיו נחוצים הם כי למשל העתיק מה שכתב כ"ק אד"ש מכל הנעשה כשהי' בבית האסורים – ל"ע – [= בשנת תרפ"ז] ועכשיו נאבד מכ"ק אד"ש אבל נמצא אצלו מעט מזעיר מזה, וככה הרבה, ואי"ה בקרוב אשאל אותו שיתן לי איזה דברים להעתיק" (היומן הנ"ל).

היעדרות בגלל אבלות

באסיפה השנתית של אגודת חב"ד בארצות הברית בח"י אלול תש"ד לא נכח הרבי. הת' שלום חסקינד רשם ביומנו: "חדב"נ הרמ"ש שליט"א לא היה אצל האסיפה מפני המצאו בשלשים דאבילות אביו הרב ר' לוי יצחק זצוקללה"ה זי"ע".

קשירת ציצית בלילה

ביום א' כ"ב באלול תד"ש שוחח הת' שלום חסקינד עם הרבי "הרמ"ש... ולענין לעשות ציצית בלילה אמר שכיון שיש פוסקים שאומרים שאין לעשות בלילה - לכתחילה אין לעשות".

זהירות ברכוש המוסד

בסיום היומן מסופר שבערב ראש השנה תש"ה, לא רצה הרבי לנסוע במכונית, מפני שהיה סבור כי היא שייכת ל'מרכז לענייני חינוך', ורק כשנודע לו שהיא מכוניתו הפרטית של ר' ניסן מינדל נסע בה.

הערותיו של הרבי

ז' מנחם אב תרצ"ט. הרבי הרי"צ נ"ע מתגורר באטוואצק שבפולין, ומשם משגר לרב חודקוב, הממונה באותה תקופה על החינוך היהודי בריגא, איגרת ארוכה. בין השאר נאמר שם: "...בדבר תקנון 'יהדות' [למערכת החינוך היהודי בריגא] הנני שולח הערותיו של כבוד חתני יקירי הרה"ג הרה"ח הרמ"מ שליט"א שניאורסאהן" [שהתגורר באותה עת בפריז].

האומנם שינוי בגישה — עם ייסוד כפר חב"ד?

בהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת בשלח תשכ"ח התייחס הרבי לחידושו של כ"ק קדושת אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בנוגע לשוב ארץ ישראל בייסוד "כפר חב"ד" - לעשות בארץ ישראל "ארץ הקודש" לא רק בנוגע ללימוד התורה ועבודת התפילה - אלא גם בנוגע לעניינים גשמיים כפשוטם ("בה בשעה שעד אז הייתה התנגדות גדולה לכל עניינים כאלו") - תורת מנחם כרך נב עמ' 79-78.

והרבי ציין: "ובכל אופן, גם ההנהגה עתה אינה הסכמה על עניינים בלתי-רצויים, ועל-אחת-כמה וכמה על עניינים שלחמו נגדם בעבר ולוחמים נגדם גם עתה, אלא רק בנוגע לענין חרישה וזריעה כפי שהוא ע"פ שו"ע וכו".

גם בשנת תשל"ל (תורת מנחם כרך נט עמ' 112) ציין הרבי: שאף שישינו הענין ד"לא יעלו בחומה", וכידוע הוראותיו של בעל ההילולא בעניין זה, שלכן התנגד לכמה עניינים - הרי עתה לא שייך כאן העניין ד"יעלו בחומה" [בנוגע לכיבוש ירושלים העתיקה ושאר השטחים].

בנוגע לשינוי בגישה - הנה, בשנת תש"ח התבטא כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ (נשיא וחסידי' עמודים 86; 88): "אל תתלהב. אין לנו כל חרטה. אז לא היה צורך. עכשיו זהו הזמן"; "אז אמנם לא, עכשיו - כן".

[וראה שם עמ' 98: אנחנו לא יודעים 'חוכמות' ('קונצן'), אנו יהודים של ה'שולחן ערוך'...].

ברכה שהתממשה אחרי 30 שנה!

כבר בשנת תשי"א, השנה הראשונה לנשיאות הרבי, נכנס ל'יחידות' הרה"ג ר' שלום ריבקיין, שנשא ונתן עם הרבי בדברי-תורה עוד טרם הנשיאות (מכתב ארוך מכ"ז ניסן תש"ח נדפס ב'אגרות-קודש' כרך ב' עמ' שלד-שמ). באותה יחידות הפתיע הרבי את הרב ריבקיין, ואמר לו: "אתה עוד תהיה פעם הרב הראשי של סט. לואיס!".

חלפו שלושים שנה, ובעקבות פטירתו של הגר"מ אייכנשטיין, נקרא עלידי הקהילה לכהן כרב הראשי וגאב"ד סט. לואיס - ע"פ ראיון שהעניק ל'כפר חב"ד' ופורסם שם בגיליון 167 (כ"ז מרחשון תשמ"ה) עמ' 8.

הרבי זיהה את "אחד התמימים"

הת' גבריאל אלאשוילי הגיע לחצרות-קדשנו בחודש תשרי תשל"ה. בשנת תשל"ט נתמנה לחבר מערכת הערות הת' ואנ"ש מוריסטאון [העורך

"הרי זו עולה אל מול פני הקדש
 "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 "אחדשה"ט ונשיקת ידיו כראוי,

"הריני להבהיר בזאת שכוונתנו היא להפעלת
 חוג לחסידות ברוח חב"ד בתוך בנין הישיבה
 הקדושה בית אל יכ"ץ אשר בין חומות העיר
 העתיקה.

"חוג זה מכוון בעיקר לבעלי תשובה הבאים
 מרחוק ולסייע בידם לצאת מיון מצולה של כמים
 ומדיטצ'י עכו"מית "כל, והכל הוא ברוח הדרכת
 "כ"ק מרן שליט"א.

"בעצם, חוג זה כבר פועל הוא במסגרת יום אחד
 בשבוע וברצוננו להרחיבו ולבססו באופן יום יומי
 ודורש הדבר הוצאות גדולות באחזקה, כלכלה וכו'
 וזקוקים לעריכת מגבית בחו"ל.

"לכן אני מבקש את ברכת מרן שליט"א שחפץ
 ה' בידנו יצלח ונזכה במהרה דידן בהגלות האור
 הגנוז, ובטוב שכינת עוזנו בהיכלה בחסד וברחמים
 גמורים.

"כעטירת משרת הקדש בחצרות ה' שריד
 מקדשנו".

מכתבים יקרים

אחד מאברכי אנ"ש שיגר לרבי דו"ח על פעולות
 שונות. ביניהם הזכיר "סיום הרמב"ם" שערך
 במסגרת שיעור שבועי לנשים שהתקיים אז בבית
 פרטי בבני ברק ונטלו בו חלק פחות מעשרים
 משתתפות (נשים ובנות). הרבי הוציא לו בחזרה
 את המכתב ומתח שני קוים מתחת למילים "סיום
 הרמב"ם".

כיוצא בו הוא הסיפור הבא:

הרב יונתן בורגן (ז"ל) שימש כמנהל חדר
 "אהלי תורה" בכפר חב"ד, בשעתו סיפר בראיון
 ל"כפר חב"ד" (גליון 768 עמ' 25) כי בכל פעם
 שקיבל מכתב מהרבי נוכח שהרבי גזר את סמל
 המוסד שבראש נייר-המכתבים ("בלאנק") ושלח
 אותו אליו בחזרה. הוא התפלא מאד והמזכיר
 הרב בנימין קליין הסביר לו שהרבי מייקר מאוד
 את המכתבים הללו, וגזירת הסמל והחזרתו אליו,
 היא מעין אישור והוכחה שהדו"ח והמכתב נלקחו
 לאוהל.

הראשי היה הרה"ח אלימלך (ז"ל) צוויבל]. באותה
 תקופה החל הגיליון להופיע בתדירות של אחת
 לשבוע, והוא התמסר לכך.

בחודש תשרי תשמ"א הגיע אביו שי' לתשרי
 במטרה להשפיע עליו לחזור לארץ-הקודש. הוא
 נכנס עם אביו ל'יחידות'. בתחילת ה'יחידות' אמר
 לו הרבי: "למרות שאתה מבין אידיש אבל לכבוד
 אביך נדבר בלשון-הקודש"... אחרי שבירך את האב
 ומשפחתו התייחס לשאלה (השאלות הכניס יום
 קודם לכן ל"מזכירות') האם לשוב לארץ-הקודש
 ואמר לו (תוכן הדברים): "מכיון שאתה מתעסק
 ב'הערות התמימים', כבר שנתיים והרי יש כלל
 בתלת שנים הוי חזקה לכן כדאי להמשיך-להשלים
 שנה נוספת".

בהזדמנות נוספת, במהלך "כוס של ברכה", פנה
 אליו הרבי באידיש ואמר לו: "פרסמת הערה תחת
 השם 'אחד התמימים' - מדוע לא כתבת את השם
 הפרטי?".

[לנושא זה התייחס הרבי בהזדמנות רבים
 במהלך התוועדות, ושלל הנהגה של ענווה כאשר
 אין כותבים את השם - ראה גם רשימתנו על הערות
 התמימים ואנ"ש במדור זה גיליון 553].

"נכבד ונעלה איש המעלה"

הרב מאיר יהודה גץ ז"ל שימש כרב הכותל ועל
 קשריו עם הרבי כבר פרסמנו בעבר.

"עוסק בצורכי ציבור" רב פעלים וכו" - אלו
 היו התארים שהרבי כתב לו.

בימי הסליחות תשל"ו כתב לו הרבי שורת
 תארים: הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"מ [=הרב
 הגאון והרב החסיד ותיק וחסיד איש-ירא-אלוקים
 נבון ומשכיל] נכבד ונעלה איש המעלה".

בח"י טבת תשל"ח התקיימו נישואי בתו של הרב
 גץ. מכתבו של הרבי וכן איחולים לחתונה נכתב
 רק בו' שבט זאת מכיון שמכתבו הגיע אל הרבי
 באיחור, כפי שהרבי כותב "במענה למכתבו מיום
 ט"ז טבת - שהגיע אך זה עתה", כלומר מיד עם
 קבלת המכתב מיהר הרבי לשגר את איחוליו.

להלן אחת האיגרות ששיגר הרב גץ לרבי
 בהמשך למכתב שקיבל בשנת תשל"ט:

"כ"ט במרחשון ה'תש"מ

כ"ק אדמו"ר הריי"צ

"תמימים! מה חסר לכם?"

סיפר המשפיע הרה"ח ר' פרץ מוצ'קין ז"ל: בתקופה שהיינו בסמרקנד בימי מלחמת העולם השנייה, התקיימה פעם התוועדות והשתתפו בה כמה מהתמימים שלמדו בליובאוויטש. במהלך ההתוועדות סיפר ר' שלמה-חיים קסלמן ז"ל, שכאשר הוא למד בליובאוויטש, השתתף פעם בהתוועדות של כ"ק אדמו"ר הריי"צ (שהיה אז 'מנהל פועל' של ישיבת 'תומכי תמימים') עם קבוצה מהמבוגרים ויחידי הסגולה שבין התמימים. באותה התוועדות אמר הריי"צ לתמימים: תמימים! מה חסר לכם? הרי אתם לומדים כראוי הן נגלה והן חסידות, וגם מצד ה'עבודה' – הכל אצלכם כראוי. אלא מה חסר לכם? – ה"לבוש" של אביו ואמו (כמבואר בתניא סוף פרק ב'), ובכן, דעו לכם שאבי (כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע) נותן לכם גם את הלבוש הזה, וממילא לא חסר לכם כלום!
וכשר' שלמה-חיים ז"ל סיים את הדברים, יצאנו בריקוד של שמחה.

מבט אחד של הרבי

ועוד סיפר המשפיע הרה"ח ר' פרץ מוצ'קין ז"ל: בשנים הראשונות לאחר פרוץ המהפכה הקומוניסטית, היה בלנינגרד – כיום פטרבורג – יהודי שהיה יוצא ובא בין החסידים, אך לא התנהג בפועל בדרכי החסידים והחסידות, והתרחק יותר ויותר עד שסר מדרך התורה והמצוות. מאחר שהוא המשיך להתהלך בין החסידים, היה שומע פעמים רבות שהחסידים משוחחים אודות הרבי הריי"צ. יום אחד הוא שמע שהרבי הגיע ללנינגרד. מאחר שהעריץ את הרבי, הלך האישי לראות את הרבי וגם נכנס אליו ל'יחידות'. בהיותו ב'יחידות', הרבי לא אמר לו מאומה, ורק נעץ בו מבט חודר. מיד לאחר שהאישי יצא מהיחידות, היה שרוי בהתעוררות עצומה ותיכף ומיד הלך והכשיר את המטבח בביתו, וחזר להיות שומר תורה ומצוות.

הם מוכרחים – אני רוצה

סיפר הרה"ח ר' יצחק-מענדל שיחי' ליס: בתקופה שהיה כ"ק אדמו"ר הריי"צ באוטבוצק, היה הרה"ח ר' יהודה-לייב רסקין הי"ד משמש אותו. פעם הגיש לרבי כוס תה, וכאשר נכנס אל הרבי שוב לאחר זמן מה, ראה שהכוס עדיין מלאה. הוא הכין אפוא כוס תה נוספת והכניס אותה לחדרו של הרבי. כעבור זמן-מה נכנס שוב אל הרבי, והתפלא לגלות שגם את הכוס הזו הרבי לא שתה. כעת כבר לא היה מסוגל להתאפק ושאל את הרבי מדוע הוא אינו שותה את התה, ענה לו הרבי: "הרי ישנו עניין של אתכפיא". אזר החסיד אומץ ואמר לרבי: "הרי כבר נעשה חכם ומלך!" [בתניא פרק ט"ו כתוב "שהצדיק נקרא עבד ה' כמו שם חכם או מלך שכבר נעשה כו", ולכן הוא אינו זקוק ל'אתכפיא']. ענה לו הרבי: "אלע מוזן, און איך וויל" ["הכול מוכרחים (לעשות 'אתכפיא'), ואני רוצה"].

להיכנס למסעדה ו'לסחוב' יהודי

סיפר הרה"ח הרב יצחק-דוד שיחי' גרונר: באחת השנים התבטא כ"ק אדמו"ר הריי"צ: "מ'דארף אריינגיין

אין א רעסטאראנט, און שלעפן פון דארטן א אידן, און אים זאגן 'קום דאווענען מנחה!' [= "צריכים להיכנס למסעדה, 'לסחוב' משם יהודי ולומר לו: בוא להתפלל מנחה!"] שאל אחד החסידים: האם זו צריכה להיות העבודה שלנו? ומה יהיה על עבודה עם עצמו? ...
ענה לו הרבי: "איין ברודער זאל עסן פופיקעס, און זיין ברודער וועט שטארבן פון הונגער?!" [= "אח אחד יאכל 'קורקבנים', ואחיו יגוע ברעב?!"].

"אברך אותך שתהיה למעלה מהזמן"

סיפר הרה"ח הרב זלמן לייב אסטולין: את הסיפור דלהלן שמעתי מהמשפיע הרה"ח רבי שלמה חיים קסלמן ע"ה. פעם עמדו רבים מהתמימים לקראת התייצבות בוועדת הגיוס. מועד ההתייצבות היה, כרגיל, ימים אחדים לאחר חג הסוכות. בשמחת תורה ביקשו התמימים את ברכתו של הרבי הרש"ב נ"ע, אך לא נענו.

והנה, באחד הלילות שלאחר החג שהה כ"ק אדמו"ר הריי"צ אצל אביו הרבי הרש"ב נ"ע, לפתע אמר לו הרבי נ"ע: כעת היא 'עת רצון' למעלה! מיד יצא הרבי הריי"צ מחדרו של אביו וקרא לכל התמימים שהיו צריכים להתייצב בוועדת הגיוס. כולם נכנסו לחדרו של הרבי נ"ע והוא בירך אותם. לאחר שהרבי נ"ע סיים לברך את כולם והם יצאו מחדרו הק', נכנס שוב בנו הרבי הריי"צ וביקש ברכה לעצמו. אמר לו אביו הרבי נ"ע: "כבר חלפה לה 'עת רצון', אבל אברך אותך שתהיה למעלה מן הזמן וכל מה שתרצה - יינתן לך...". וסיים הרב זלמן לייב: בסיפור זה רואים את גודל ה'ביטול' ו'הנחת עצמותו' של הרבי הריי"צ, שכל זמן שלא קיבל אחרון התמימים את הברכה מהרבי נ"ע - לא ניגש הרבי הריי"צ לבקש ברכה לעצמו, למרות שידע שה'עת רצון' עלולה לחלוף. ודבר נוסף: הרבי הריי"צ הרגיש שעיקר הכוונה ב'עת רצון' היא עבור תלמידי התמימים.

הוראה מיוחדת לחסיד מיוחד

סיפר המשפיע הרה"ח הרב מנחם מענדל פוטרפס ז"ל: החסיד ר' משה זלמן היצחקי, שנודע בגודל התקשרותו והתבטלותו לכ"ק אדמו"ר הריי"צ, קיבל מהרבי הריי"צ הוראה שלא הייתה ידועה כמותה באותו דור - לערוך תיקון חצות מדי לילה. שאל ר' זלמן משה: "כיצד עושים זאת?". ענה לו הרבי: "כמו שכתוב בסידור של אדמו"ר הזקן - יושבים על הארץ, אומרים מזמורי תהילים מסויימים, ואחר-כך תשב עם 'ביכעל' של מאמרי חסידות ותלמד עד אור הבוקר. לאחר מכן תתפלל ואז התפילה תהיה מאירה. ובשבת קודש, שבלילה לא עורכים תיקון חצות, חשבון הנפש של לילישי 'יתנוצץ' ויאיר בתפילת השבת שלך".

מילה של הרבי אינה הולכת לאיבוד

סיפר הרה"ח ר' אברהם פאריז ז"ל: פעם אחת נכנסתי ל'יחידות' אל כ"ק אדמו"ר הריי"צ והראיתי לו מברק שקיבלתי מבתי, ובו נאמר שהיא נפלה למשכב למשך זמן, עקב סיבוך שנוצר בעקבות לידה. ביקשתי מהרבי ברכה עבורה, ובין הדברים אמרתי: "רבי, מילה שלכם אינה הולכת לאיבוד!". אמרתי זאת בקול רפה ובפנים סמוקות ומבווישות. ענה לי הרבי ברצינות: "מיינער א ווארט ווערט ניט פארפאלן ניט למעלה און ניט למטה, און מ'דארף עס זאגן מיט א דגש און ניט מיט א רפה" [= "מילה שלי אינה הולכת לאיבוד, לא למעלה ולא למטה, וצריך לומר זאת ב'דגש' ולא ב'רפה"]]. והרבי חזר על דבריו אלה כמה פעמים כדי שאשמע את הדברים היטב ואקלוט כל מילה שיוצאת מפיו הק'.

פרשת חוקת

דרך האתרים (כא,א)

דרך התייר הגדול הנוסע לפניהם (רש"י)

כאשר יהודי עומד "להיכנס לארץ־ישראל", כלומר – להפוך מקום שהוא בבחינת "חוץ־לארץ", מקום הרחוק מיהדות, ל"ארץ־ישראל", מקום של תורה, אין לו לפחד מפני העבודה הקשה הצפויה לו, שכן "התייר הגדול נוסע לפניו"; רבותינו נשיאנו משגיחים ומגוננים על כל מי שעוסק בעבודה זו. ועבודה זו הופכת את "דרך האתרים" לשון רבים, היינו הריבוי והפירוד של עולם הזה החומרי, ל"דרך התייר הגדול" – לשון יחיד – אחדות והתכללות דקדושה.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת מסעי תשכ"ז)

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים (כא,ו)

ששורפים את האדם בארס שיניהם (רש"י)

יש מגידים ומוכיחים העושים את מלאכתם שלא לשם שמים, אלא לשם כבוד או פרנסה (בחינת "היתה לי דמעת, לחם"). תוכחתם של מגידים כאלו מעוררת ח"ו את קטרוגו של הנחש הקדמוני וגורמת מדנים בין ישראל לאביהם שבשמים. עליהם אומר הכתוב, "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים", ששורפים בארס פיהם.

(כתר־שם־טוב עמ' יז)

עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוח וראה אותו וחי (כא,ח)

הייסורים והדינים הבאים על אדם (לא־עלינו) הם בעצם 'טוב', שכן "אין רע יורד מלמעלה" והכול הוא לטובה. אלא שכאשר טוב זה יורד ומשתלשל לעולם הזה, הוא נראה כייסורים וכרע, ואין הטוב מושג לנו. זהו "ושים אותו על נס": כשמתבוננים ב'נחש' כפי שהוא למעלה, בשורשו ומקורו, באים לידי הכרה שגם הייסורים הם 'טוב'.

(לקוטי תורה – במדבר, עמ' סב)

בואו חשבון (כא,כז)

בואו ונחשוב חשבוננו של עולם (בבא־בטרא עח)

'עולם' מלשון העלם. יש לדעת ולזכור שהכוונה והמטרה של העלם היא – שהאדם יבטל אותו ויאיר את העולם באור אלוקי. זהו שאמרו רז"ל (סנהדרין פ"ד) "בשבילי נברא העולם", כלומר: העולם וההסתר נברא למעני, כדי שאבטל אותו ואגלה את האמת.

(ספר המאמרים קונטרסים ב, עמ' 738)

כמה ארך אפיים לפניו

עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקיבל שכר

כולם (פרק ה, משנה ב)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

להודיע כמה ארך אפיים לפניו – אף אתה אל תתמה שהאריך לעובדי כוכבים כל השנים הללו שהן משתעבדין בבניו, שיותר האריך לדורות שמאדם ועד נח, ואחר-כך נשטפו. וקיבל עליו שכר כולם – עשה מעשים טובים כנגד מה שהיה ראוי שיעשו כולם, לפיכך נצולו כולם בזכותו, וכמו שנטל עליו עול מצוות בעולם-הזה כנגד כולם, כך קיבל בעולם-הבא שכר כנגד כולם.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

במשנה הקודמת פירט התנא שני טעמים לבריאת העולם בעשרה מאמרות: (א) "להיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם", (ב) "וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם". ומשנתנו ממשיכה בשני עניינים אלו: (א) הדורות מאדם עד נח היו רשעים שאיבדו את העולם, והקב"ה נפרע מהם במי המבול. (ב) גם הדורות מנח עד אברהם היו "מכעיסין ובאין", אבל אברהם "קיים" את העולם, הוא פעל קיום גם בדורות שקדמו לו, ולכן היה "שכר כולם" ואברהם קיבל שכר זה.

אבל עדיין אינו מובן: מדוע היה אפשר לפעול "קיום" רק בדורות שמנח ועד אברהם ולא באלה שמאדם ועד נח?

והביאור: יש שני סוגי רע. (א) דברים שהם רע גמור ואין בהם טוב כלל. דברים אלו צריכים לאבד, בחינת "שבירתן זוהי טהרתן". (ב) דברים שאין בהם טוב גלוי, אך יש בהם ניצוץ של טוב. עם דברים אלו יש להתעסק עד שמקיימים אותם, על-ידי זה שמהפכים אותם מרע לטוב.

ובנידון-דידן: הרע של הדורות עד נח היה רע גמור, המאבד את העולם, ולכן הקב"ה הביא עליהם את המבול והם נמחו כליל; מה-שאינ-כן הרע של הדורות עד אברהם היה כזה שאפשר להפכו לטוב, וכשבא אברהם ו"קיים" את העולם ותיקן והשלים את כל עשרת הדורות, קיבל את שכר כולם.

שתי תקופות אלה יש גם ב"עולם קטן" – בעבודת האדם. כשאדם שקוע בעניינים בלתי רצויים במשך "עשרה ימים" שלמים ואף-על-פי-כן "טוב לו", אפשר שיתברך בלבבו לאמור "שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך". ולכן אמר התנא שסיבת הדבר היא רק משום שהקב"ה ארך אפיים וזה ייפסק ככלות הזמן הקצוב. ומכיוון שכן, צריכה להיות העבודה ד"הביא עליהם את מי המבול", כלומר: למחות ולבטל כליל את העניינים הבלתי-רצויים.

אבל עבודה זו אינה מספיקה עדיין, שהרי חסרים העניינים הטובים שהיה עליו לפעול במשך "עשרה ימים" אלו; ולכן צריכה להיות גם העבודה דאתהפכא חשוכא לנהורא, לתקן ולהשלים מה שהחסיר בימים הקודמים ו'לקיים' אותם, ועד שיקבל שכר כולם.

(משיחת שבת פרשת חוקת תשל"ז – על-פי רשימת השומעים בלבד)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

י' בתמוז

פרקי אבות – פרק ה'.

יום ראשון

י"א בתמוז

במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

י"ב בתמוז, חג הגאולה

אין אומרים תחנון².

"מועד המועדים"³. יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בשנת תר"מ⁴. יום בו נתבשר – בשנת תרפ"ז – שהוא חופשי מגלותו אשר הגלה – אחרי שהיה תפוס במאסר – על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות⁵.

ממכתביו ליום זה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה"⁶.

"בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתועדו אנ"ש..."⁷.

"יום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה [וכן: "בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ת, ולהתעורר בקיום ענייני הלימוד"⁸] בכל אתר ואתר לפי עניינינו"⁵.

יום שלישי

י"ג בתמוז, חג הגאולה

יום בו יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לחירות. מנהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לעשות מגבית בעת התועדות – עבור המוסדות הידועים בשם "אהלי יוסף יצחק"⁹.

יום רביעי

יד בתמוז

סוף זמן קידוש לבנה – יום רביעי בערב, אור ליום חמישי, כל הלילה.

(1) קביעתו בחודש הרביעי היא התחלת הגילוי דלעתיד לבוא, כיוון שפנימיות צום הרביעי הוא עניין של ששון ושמחה – ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 507, 531 ובכ"מ.

(2) לוח 'היום יום'. ספר-המנהגים. לוח כולל-חב"ד.

(3) במשך השנים נוספו הוראות, כמו להתועד גם ביום ט"ו תמוז (שלימות הגאולה, יום בו הגיע בעל הגאולה לביתו – 'התועדות' תשמ"ז ח"ד עמ' 44); להתועד עד כולל ש"ק י"ז בתמוז (לפי הקביעות אז), ואף בי"ט בו (יום הברית-מילה של בעל הגאולה) באופן המותר – למצוא שמחת ברית-מילה או פידיון-הבן וכיו"ב, וכשמשתתפים בשמחה זו ידגישו גם את הברית, ויחזרו חסידות מבעל הברית ('תורת מנחם – התועדות' תשמ"ה ח"ד עמ' 2515).

(4) לשון בעל הגאולה באג"ק שלו ח"ב עמ' תכ. וביאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מועד עניינו – שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד ונס הכללי, ניסו של ראש ישראל, שממנו נמשכים כל המועדים וניסים פרטיים – לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1322.

(5) תולדות ימי חייו ב'ספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ' (ארבעה כרכים, הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ל – תשל"ו).

(6) ספר-המנהגים שם. פרשת ימים אלו בספר-התולדות הנ"ל ח"ג ובפרט מפרק כא ואילך, ובספר-השיחות תר"פ:פ"ז עמ' יא ועמ'

(7) 171 ואילך. ושם הובא, שכיוון שהיה המשרד סגור בי"ב בתמוז בשל חג המוני שהיה בעיר ביום זה, היה השחרור בפועל רק בי"ג בתמוז.

(8) ספר-המנהגים שם, מאג"ק שלו ח"ב עמ' פ.

(9) 'היום יום' יב תמוז, מאג"ק שם עמ' קפב.

(10) 'היום יום' יג תמוז וספר-המנהגים שם עמ' 100, מאג"ק שם עמ' תכ.

(11) ספר-המנהגים שם. וראה לקוטי שיחות חלק כג עמ' 270, שזהו דבר הפשוט שאין צריך להזכירו במפורש בכל שנה [ועד"ז בקשר לניגונים בהתועדות, כמו "ניעט ניעט ניקאווא", ועוד – שיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ז, עיי"ש], ומי שלא נתן – ישלימנה בימים שלאחר זה, עיי"ש.

פקודת יום

מבצע כשרות משפיע על העולם כולו!

כשם שטהרת המשפחה נוגעת ליחיד, למשפחה, לבניין בית ישראל, וממילא לכלל ישראל - כך גם הכשרות באכילה ושתייה היא עניין יסודי הנוגע ליחיד, למשפחה ולכלל ישראל.

כאשר אכילתם ושתייתם של יהודים רק כשרים - הרי גם הדם והבשר שלהם יהיו כאלה: יהיו להם ראשי הודי, לב יהודי, איברים יהודיים, ולבטח גם נשמות יהודיות בגלוי ובתוקף. הבראתם וזיכוכם של אלה ישפיעו ממילא על העולם כולו.

ואז יקויים "שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב" (שכן, ראשי התיבות של המילים "כמוצא שלל רב" הם "כשר") - השלל של בירורי המצוות בזמן הגלות, שבני ישראל יקחו עמם בגאולה האמיתית והשלימה.

(שיחות קודש תשל"ה כרך ב' עמ' 311)

להצטרפות לצוות הכשרות מטבחים בכל רחבי הארץ

0533309419 (יענקי)

לזכות

אגשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש ורה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש